

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 12.08.2013
Vår ref.: 13-598
Deres ref.:

Høringssvar - kjønnsnøytrale premier og ytelser i forsikringer utenfor arbeidsforhold

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 24.04.2013 vedlagt høringsnotat fra Finanstilsynet av 22.02.2013 om kjønnsnøytrale premier og ytelser i livsforsikringskontrakter som er private, frivillige og uavhengige av arbeidsforhold.

Oppsummering av næringens holdning

- Forsikringstekniske hensyn tilsier at kjønnsdifferensierte premier og ytelser skal brukes når dette er relevant for risikoen. Finans Norge ser imidlertid at utviklingen i EU-retten med krav om kjønnsnøytralitet for private, frivillige forsikringer utenfor arbeidsforhold tilsier at det gjøres nødvendige tilpasninger i norsk rett.
- Det er til dels store forskjeller i risiko mellom kjønn, og et krav om kjønnsnøytralitet vil medføre betydelige endringer målt opp i mot dagens tariff. Endringene vil være både av positiv og negativ karakter for forsikringstakerne. Samlet vil antakelig premienivå øke grunnet usikkerhet i den fremtidige sammensetningen av porteføljen når det gjelder andel menn og kvinner som tegner forsikring på kjønnsnøytral tariff.
- Finans Norge støtter Finanstilsynets forslag til endringer i forsikringsavtaleloven § 9-3a.
- Finans Norge støtter langt på vei Finanstilsynets vurdering av hvilke avtaler som omfattes av kravet om kjønnsnøytralitet, herunder at fripoliser ikke er avtaler som er private, frivillige og utenfor arbeidsforhold. Fripoliser er allerede kjønnsnøytrale ved at de er ferdig innbetalt på en kjønnsavhengig tariff for å sikre kjønnsnøytrale ytelser, og det er viktig at det ikke innføres et ytterligere krav om kjønnsnøytralitet for disse.
- Næringen trenger tid til å innføre nye tariff, varsle kundene, beregne bestandsendringer og reservekrav mv. Det er derfor viktig med en tilstrekkelig overgangsperiode. Finans Norge støtter Finanstilsynets forslag om at ikrafttredelse legges til et årsskifte. Tidligste dato for ikrafttredelse blir da 1.1 2015.

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet redegjør i del 2 i høringsnotatet for forholdet mellom krav om kjønnsnøytralitet og det grunnleggende prinsipp i livsforsikring om at premien skal stå i forhold til den risiko den forsikrede

representerer for forsikrings-selskapet. Finans Norge støtter tilsynets vurdering av at dødsrisikoen for menn og kvinner er vesentlig forskjellig, jf. pkt. 2.2. Forskjellen mellom kjønn er også stor når det gjelder uførerisiko.

I del 3 gjennomgår Finanstilsynet EØS-retten, herunder EU-Kommisjonens retningslinjer. Finans Norge slutter seg i all hovedsak til denne vurderingen.

I del 4 redegjør tilsynet for sin vurdering av hvordan kravet om kjønnsnøytralitet får virkning i norsk rett. Finanstilsynet presiserer at kontrakter i arbeidsforhold ikke omfattes, og mener videre at for avtaler som omfattes av kravet om kjønnsnøytralitet, kan kjønn benyttes ved risikoberegning og i forsikringsteknisk grunnlag, men ikke ved selve premiefastsettelsen. Finans Norge er enig i dette.

Finans Norges vurdering

Av hensyn til både forbrukere og næringen er det nødvendig med klar forståelse av hvilke avtaler som omfattes av kravet om kjønnsnøytralitet. Det er viktig å unngå at uklarheter i regelverket gir opphav til ulik praksis mellom selskapene. Dette gjelder både hva som anses som avtaler utenfor arbeidsforhold, og hva som anses som nye avtaler.

Avtaler utenfor arbeidsforhold

Finans Norge slutter seg til Finanstilsynets vurdering av hvilke typer avtaler som skal være å anse som private, frivillige og utenfor arbeidsforhold, og som omfattes av krav om kjønnsnøytralitet. Det gjelder individuelle risikoforsikringer med og uten spareelement, individuelle rente- og pensjonsforsikringer og gruppelivsforsikringer utenfor arbeidsforhold hvor den forsikrede selv bestemmer om han/hun vil slutte seg til ordningen.

Finanstilsynet understreker at kravet om kjønnsnøytralitet ikke gjelder for avtaler som er knyttet til arbeidsforholdet, herunder fripoliser. Finans Norge er enig i dette. Fripoliser utstedes når et medlem av en kollektiv foretakspensjonsordning slutter i foretaket og medlemskapet i ordningen opphører, og reguleres av tjenstepensjonslovgivningen. Fripoliser har kollektive tariffer, og fripolisens vilkår er en videreføring av vilkårene i den kollektive pensjonsplanen. Det er allerede sikret kjønnsnøytralitet i fripoliser ved at det er betalt inn ulik premie for kvinner og menn for å sikre lik ytelse. Et ytterligere krav om kjønnsnøytralitet ville føre til kjønnsdifferensierte ytelser, i strid med formålet med direktivet. Vi er videre enige med Finanstilsynet i at selv om en fripolise konverteres til investeringsvalg, så endrer ikke dette avtalens karakter av å løpe ut fra et kollektivt arbeidsforhold

Grensen mellom gamle og nye forsikringsavtaler

Finans Norge deler Finanstilsynets vurdering i pkt. 4.3 av at nye private og frivillige avtaler utenfor arbeidsforhold omfattes av kravet om kjønnsnøytralitet. Vi legger til grunn at med "nye forsikringsavtaler" menes avtaler som inngås etter at lovendring med krav om kjønnsnøytralitet er trådt i kraft. Videre deler vi Finanstilsynet vurdering i pkt 4.4 av at forsikringsavtaler som fornyes, ikke er å anse som nye avtaler, heller ikke ved prisendringer.

Finanstilsynet legger til grunn at eksisterende private og frivillige avtaler utenfor arbeidsforhold som flyttes, vil være å anse som nye avtaler og dermed omfattes av krav om kjønnsnøytralitet. Finans Norge er enig i at flytting etter norske regler vil utløse ny avtale, men mener at det ikke nødvendigvis er sammenfall mellom norsk forsikringsavtalerett og omfanget av likestillingsdirektivet. EU-kommisjonen legger i sine retningslinjer til grunn at en endring av en eksisterende avtale som krever samtykke fra begge parter, medfører at man får en ny avtale med krav om kjønnsnøytralitet. Vi mener det ikke kan legges avgjørende vekt på Kommisjonens fortolkning. Dette er veiledende retningslinjer. Direktivteksten og EU-domstolens avgjørelse gir derimot ikke holdepunkter for at kravet om kjønnsnøytralitet i utgangspunktet omfatter andre avtaler enn de som reelt er nye fra det tidspunkt en eventuell lovendring trer i kraft.

Hvis flytting av en tradisjonell (garantert) avtale til et nytt selskap skal innebære krav om kjønnsnøytralitet, vil kvinner få høyere pensjon ved flytting, mens menn vil få redusert pensjon, gitt samme premiereserve. Kvinner vil ønske å flytte, menn vil ikke ønske det, og selskapene vil ikke ønske å ta imot kvinner som flytter. Selskapene vil neppe lage nye, kjønnsnøytrale tariffer for tradisjonelle pensjonsprodukter som ikke har vært i salg i en årrekke. Konsekvensen blir at flyttemarkedet for tradisjonelle individuelle pensjonsprodukter stopper opp. Ved flytting av pensjonsavtaler har kunden små muligheter til å endre avtalen. Kunden kan ikke ta ut pengene, og kontrakten må fortsette på samme vilkår i det nye selskapet. Finans Norge mener derfor at flytting av en individuell pensjonsavtale i denne sammenheng kan anses som en videreføring av kontrakten med en ny forsikringsgiver, og at flytting av slike avtaler ikke skal utløse krav om kjønnsnøytralitet. Vi ber om at departementet klargjør dette i proposisjonen.

Finanstilsynet peker i pkt. 5.2 på at et krav om kjønnsnøytralitet vil utløse større usikkerhet om risiko i egen bestand, noe som vil føre til påslag i sikkerhetsmarginene og generelt dyrere forsikringer for forbrukerne. Finans Norge er enig i dette. Selskapene må gjøre forutsetninger om fremtidig kjønns sammensetning i bestanden, og premiereserver/premienivå må økes pga. større usikkerhet i bestanden.

Overgangsregler og ikrafttredelse

Finansdepartementet ber i mandatet om at Finanstilsynet vurderer utkast til overgangsregler. Finanstilsynet foreslår ikke overgangsregler, og begrunner dette med at selskapene har tilstrekkelig tid til å innrette seg til kjønnsnøytrale systemer. Tilsynet peker imidlertid på at det er hensiktsmessig at krav om kjønnsnøytralitet trer i kraft ved et årsskifte. Finans Norge er enig i dette. Selskapene kan imidlertid ikke innrette sine systemer før reglene er vedtatt og det er klart hvilke avtaler som kommer til å omfattes av krav om kjønnsnøytralitet. Det er derfor en forutsetning at perioden mellom vedtakelse og ikrafttredelse er tilstrekkelig lang.

Finans Norge foreslår på bakgrunn av dette at dato for ikrafttreden settes til 01.01.2015.

Forskriftsregler

Finanstilsynet mener det ikke er nødvendig å forskriftsfeste hvilke konkrete forsikringsavtaler som omfattes av kravet om kjønnsnøytralitet. Tilsynet går gjennom de fleste avtaleformer i

høringsnotatet. Finans Norge støtter derfor tilsynets vurdering av at det ikke er behov for forskrifter, men ber om at departementet i proposisjonen klargjør om flytting av tradisjonelle (garanterte) individuelle pensjonsavtaler skal unntas fra kravet om kjønnsnøytralitet.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Prosessområde livsforsikring og pensjon

Stefi Kierulf Prytz
Direktør

Tone Meldalen
Tone Meldalen
Fagdirektør